

بررسی اثرات توسعه فیزیکی شهر بر کاربری اراضی کشاورزی با مدل AHP (مطالعه موردی: شهر تنکابن)

کیا بزرگمهر^۱، نادیا میرکازمی مقدم^{۲*}

kiabozorgmehr@yahoo.com

^۱ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس

^{۲*} دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد چالوس. Nadia.mirkazemi84@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر به اثرات توسعه فیزیکی شهر بر روی اراضی کشاورزی به عنوان یکی از موضوعات قابل بحث در سال های اخیر با توجه به توسعه شهری، بهبود سیستم حمل و نقل و ارتباطات، مهاجرت، افزایش جمعیت و ... اشاره می کند. برای تبیین این موضوع ابتدا به عوامل موثر بر توسعه شهرها و در نهایت تأثیرات این توسعه بر کاربری کشاورزی شهر تنکابن پرداخته شده است. این پژوهش نشان می دهد که تحقیقات گسترده ای طی سال های گذشته و به خصوص در سال های اخیر در زمینه توسعه فیزیکی شهرها انجام شده است اما در مورد اثرات آن بر روی اراضی کشاورزی به طور خاص کمتر در پژوهش ها مورد توجه قرار گرفته است. شهر تنکابن از استان مازندران یکی از شهرهای حاصل خیز کشاورزی می باشد که در چند دهه گذشته تحولات زیادی را در زمینه توسعه شهری تجربه کرده است و زمین های کشاورزی فراوانی به علت توسعه شهری نابود گردیدند. از این رو روش تحقیق در این مقاله مبتنی بر رویکرد توصیفی - تحلیلی بوده و برای اثبات فرضیه از فرایند تحلیل سلسله مراتبی AHP بهره گرفته شده است. یافته های تحقیق نشان می دهد که میزان توسعه فیزیکی شهر تنکابن در سطح بالایی بوده و با شناخت عوامل موثر بر این توسعه شهر و با کنترل این عوامل می توان از رشد ناموزون شهر جلوگیری کرده و همچنین با ارائه راهکارهای مناسب می توان به بهبود و حفظ اراضی کشاورزی پرداخت. بنابراین ضرورت دارد برنامه ریزان و مسئولین شهری به اهمیت این موضوع پی برده و جهت حفظ اراضی کشاورزی به تلاش مستمر خود ادامه دهند. پراکندگی کاربری کشاورزی شهر تنکابن با استفاده از نرم افزار GIS به نمایش کشیده شده است.

واژگان کلیدی: شهر، توسعه فیزیکی، اراضی کشاورزی، برنامه ریزی شهری، مدل AHP، GIS